

**Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen
vesien- ja ilmansuojeluyhdistys r.y.**

Runeberginkatu 17, 06100 PORVOO

**Föreningen vatten- och luftvård
för Östra Nyland och Borgå å r.f.**

Runebergsgatan 17, 06100 BORGÅ

2.6.2015

Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry. tiedottaa

Kalojen mustatäplätauti leviää

Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistyksen tutkimuksissa on havaittu mustatäplätaudiksi kutsutun, erityisesti särkikaloissa esiintyvän loistaudin määrän runsastumista. Mustatäplätauti on tulokas, joka on löytänyt tiensä Suomeen 1990-luvun lopulla luultavasti lintujen tuomana. Porvoonjoesta ja Porvoon edustan merialueelta sitä on löydetty enenevässä määrin 2000-luvun alkupuolelta lähtien ja nyt viime vuosina runsastuminen näyttäisi olleen voimakasta.

Mustatäplätaudin aiheuttaa haikaraimumadon (*Posthodiplostomum cuticola*) yksi toukkavaiheista, joka pitää monimutkaisessa elämänkierrössään pääasiassa eri haikaralajeja pääisäntään. Kalat saavat haikaraimumadon syödessään *Planorbis* -suvun kotiloita, jotka toimivat imumadon ensimmäisen toukkavaiheen väli-isäntänä. Kalan ihoon tunkeutuneen toukan ympärille muodostuneen rakkulan ympärille kertyy pigmenttiä ja runsaina määrinä ne näkyvät kalan pinnalla mustina täplinä.

Mustatäplätaudin runsastuminen on todennäköisesti yhteydessä ilmastollisiin muutoksiin sekä harmaahaikaroiden määrän kasvuun. Porvoonjoella ja sen läheisellä merialueella myös särkikaloiden runsaudella on haikaraimumadon leviämistä edistävä vaikutus.

Haikaraimumato ei pysty tarttumaan ihmiseen, joten tartunnan saaneet kalat ovat syömäkelpoisia toisinaan hurjasta ulkonäöstään huolimatta. Runsaina haikaraimumadot ovat rasite niitä kantavalle isännälle, ja mustatäplätaudin esiintyminen lähinnä nuorissa kaloissa viittaakin siihen, että tauti on niille usein kohtalokas. Loiset ovat luonnollinen osa terveitä ekosysteemejä ja esimerkiksi sisävesikaloiden silmissä on lähes sataprosenttinen loisinfektio (mm. *Diplostomum* ja *Tylodelphys* -imumatoja).

Kuva1. Kalastajien saaliiksi tulee yhä useammin särkikaloja, joiden pinnalla näkyy loistaudin aiheuttamia mustia täpliä. (Kuva Juha Niemi)

Kuva2. Mustatäplätaudin aiheuttava haikaraimumato pitää elinkierrossaan haikaraa pääisäntänä. (Kuva Juha Niemi)

Lisätietoja: Juha Niemi, 050-5710335, juha.niemi@vesi-ilma.fi
Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry.